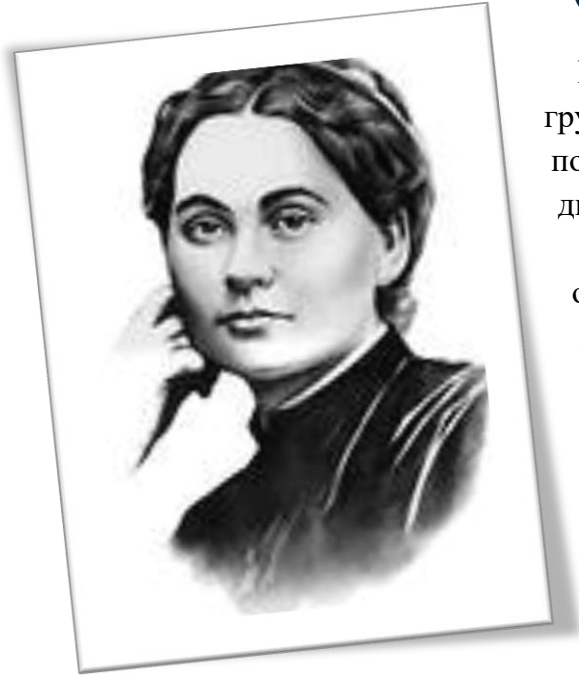

185 років від дня народження Марка Вовчка

(М. О. Вілінська)

(1833-1907)

Марія Олександрівна Вілінська народилася 22 грудня 1833 р. в селі Єкатерининське Єлецького повіту Орловської губернії в родині збіднілого дворянина.

У 1839 р. помер її батько, мати вдруге одружилась з лютим кріпосником, який знущався і з кріпаків, і з своєї родини (побачене в дитинстві пізніше стало матеріалом для творів Марка Вовчка). У 1845—1846 рр. Марія навчалась у жіночому пансіоні в Харкові. Протягом 1847—1850 рр. виховувала дітей тітки К.Мардовіної в Орлі, брала участь у літературних вечорах, зустріла майбутнього чоловіка, фольклориста та етнографа Опанаса Марковича, який був

засланий в Орел за участь у Кирило-Мефодіївському братстві. У 1851 р. Марія одружилась з О. Марковичем, разом з чоловіком виїхала в Україну, займалась фольклористикою та етнографією, вивчила українську мову.

У 1856 р. Марія Олександрівна розпочала літературну діяльність, взяла псевдонім Марко Вовчок. Наступного року в Петербурзі П. Куліш видав «Народні оповідання» — першу книгу Марка Вовчка. У 1859 р. Марія тяжко захворіла і виїхала на лікування до Німеччини.

У 1860 р. у журналі «Отечественные записки» з'явилась повість Марка Вовчка «Інститутка» з присвятою Т.Г. Шевченку в перекладі І. Тургенева.

Протягом 1860—1867 рр. письменниця перебувала за кордоном (Франція, Німеччина, Швейцарія, Італія). Зустрічалась з провідними письменниками, ученими, культурними діячами.

Після погіршення стану здоров'я, в зв'язку з посиленням переслідувань царської цензури разом з другим чоловіком Михайлом Лобачем-Жученком (О. Маркович помер) у 1878 р. письменниця назавжди виїхала з Петербурга, багато переїжджала, поки не оселилась на Богуславщині, де прожила майже сім років. 28 липня 1907 р. Марко Вовчок померла в Нальчику на Кавказі, там і похована.

Спадщина Марка Вовчка налічує дві книги «Народних оповідань», романи й повісті: «Інститутка», «Кармелюк» (казка), «Три долі», «Маруся», «Гайдамаки», художні нариси «Листи з Парижа», твори російською мовою, переклади творів французької, німецької, англійської, польської літератур, критична стаття «Мрачные картины». За тематикою творчість письменниці різноманітна, але провідною темою є життя селян.

Для багатьох письменників-наступників оповідання Марка Вовчка набували значення високого ідейно-естетичного орієнтира. Але водночас вплив письменниці на дальший розвиток прози виявився і далеко за національними межами. Уже наприкінці 50-х — у

60-х рр. XIX ст. її твори стають відомими російському, польському, чеському, сербському, болгарському, хорватському, німецькому, французькому читачеві, а у 70-х рр. перекладаються майже всіма найвідомішими європейськими мовами. Серед перекладачів були видатні письменники. Твори Марка Вовчка перекладав російською І. Тургенев, болгарською — Л. Каравелов, французькою. — П. Меріме, естонською — Л. Койдула. Не випадково історична повість Марка Вовчка «Маруся» десятки разів перевидавалась у Франції і була нагороджена премією Академії Франції.

Джерело: <https://www.ukrtvory.com.ua/vov.html>

